Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Францыска Скарыны»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
ГДУ імя Ф. Скарыны
________________ І.В. Семчанка

Рэгістрацыйны № УД - _________________/уч.

ЯЎРЭІ ЎСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ: ГІСТОРЫЯ І КУЛЬТУРА

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
для спецыяльнасці 1-21 80 15 Усеагульная гісторыя

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

2018

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарата “Вышэйшая адукацыя. Другая ступень (Магістратура). Спецыяльнасць 1-21 80 15 Усеагульная гісторыя вучэбнага плана УА “Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны” рэгістрацыйны № D 21-01-17/2М, дата зацвярджэння 08.06.2017, №D 21-01-17 / 2 МЗФ, зацв. 08.06.2017.

СКЛАДАЛЬНІК:
А.М. Кротаў – дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі УА «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны», к. г. н., дацэнт

Рэцэнзенты:
С.А. Елізараў – д. г. н., загадчык кафедры паліталогіі і гісторыі УА «Гомельскі дзяржаўны палітыхнічны ўніверсітэт П.В. Сухога»;
А.Д. Лебедзеў – к.г.н., дацэнт кафедры гісторыі Беларусі УА «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны».

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай усеагульнай гісторыі УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»
(пратакол № 10 ад 18 красавіка 2018);

Навукова-метадычным саветам універсітэта
(пратакол № 8 ад 23 мая 2018);

Адказны за рэдакцыю: **А.М. Кротаў**
Адказны за выпуск: **А.М. Кротаў**

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Курс "Яўрэі Ўсходняй Еўропы: гісторыя і культура” з'яўляецца дадаткам да цэлага шэрагу дысцыплін, якія традыцыйна выкладаюцца на гістарычных факультэтах ВНУ. Гэта абумоўлена тым бясспрэчным фактам, што яўрэі, якія доўгі час складалі значную частку насельніцтва ўсходнееўрапейскіх краін, усебакова уплывалі на гістарычнае развіццё апошніх, з'яўляючыся не толькі яго ўдзельнікам, але і ўплывовым фактарам.

Праграма курса ахоплівае перыяд ад пачатку фарміравання пастаяннай і арганізаванай яўрэйскай абшчыны ў Полшчы (XIII ст.) да 20-х гадоў XX ст. У яе аснову пакладзены наступныя палажэнні:

– польская яўрэйская абшчына з'яўлялася узорам для абшчын іншых краін Еўропы, а сама Польшча – краінай, у якой яўрэі стварылі развітыя аўтарытэтныя інстытуты кіравання, буйным цэнтрам яўрэйскай культуры, дэмаграфічным рэзервам, адкуль ішло засяленне новых раёнаў Усходняй Еўропы;

– асновы быта, якія склаліся ў час фарміравання яўрэйскай абшчыні Польшчы, аказалі ўплыў на характар існавання яўрэяў ва Ўсходняй Еўропе пасля падзелаў Рэчы Паспалітай.

– яўрэйская абшчына ва Ўсходняй Еўропе пачала распадацца, галоўным чынам, пад уплывам знешніх фактараў, што прадвызначыла узнікненне ў яўрэйскім асяроддзі ідэі аднаўлення ў Эрэц-Ісраэль яўрэйскай дзяржавы, а разам з гэтай ідэяй і адпаведнага палітычнага руху.

Мэта курса: вывучыць геаграфічныя, дэмаграфічныя, прававыя і культурныя аспекты жыцця яўрэяў Ўсходняй Еўропы.

Задачы дысцыпліны па выбару кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі:

– высветліць гістарычныя абставіны з’яўлення яўрэяў ва Ўсходняй Еўропе, характар іх рассялення, асаблівасці працэсу фарміравання яўрэйскай абшчыны і яе дэмаграфічныя характэрыстыкі;

– разгледзець прававыя асновы існавання яўрэйскіх абшчын Польшчы і Вялікага княства Літоўскага (Рэчы Паспалітай);

– прааналізаваць гаспадарчую дзейнасць яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай), асновы іх быта;

– ахарактарызаваць культурнае жыццё яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай);

– высветліць прычыны крызісу і распаду яўрэйскага абшыннага быцця;

– разгледзець асаблівасці прававога стану яўрэяў у Расійскай імперыі, дэмаграфічную і эканамічную структуру расійскага яўрэйства;

– ахарактарызаваць ролю яўрэяў у гаспадарчым, грамадскім і культурным жыцці Расіі;

– прааналізаваць прычыны ўзнікнення і сутнасць т. зв. “яўрэйскага пытання”;

– высветліць прычыны зараджэння сіянізму і яго сутнасць;

– ахарактарызаваць становішча яўрэйскага насельніцтва на ўсходнеславянскіх землях ў гады Першай сусветнай, грамадзянскай, польска-савецкай войнаў і ў перыяд пасляваеннага ўрэгулявання.

У выніку вывучэння курса магістрант павінен *ведаць*:

– асаблівасці рассялення яўрэяў, дэмаграфічныя і прававыя асновы іх жыцця ў Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай);

– працэсы фарміравання цэнтра яўрэйскага законавучэння ў Польшчы;

– характэрныя рысы духоўнага і рэлігійнага кіраўніцтва яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай);

– арганізацыю, парадак навучання і вучэбныя праграмы іешыў Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай);

– сувязі паміж фарміраваннем цэнтра законавучэння і сацыяльным, эканамічным і інстытуцыянальным развіццём яўрэйскай абшчыны Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай);

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

– асаблівасці эканамічнай дзейнасці яўрэяў у Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай), яе галоўныя кірункі;

– прычыны заняпаду інстытутаў яўрэйскай аўтаноміі ў канцы XVIII ст.;

– духоўныя і сацыяльныя працэсы, звязаныя з ўзнікненнем і распаўсюджаннем хасідызму;

– асаблівасці палітыкі расійскіх улад у адносінах да яўрэяў;

– адрозненні паміж фармальна-юрыдычным статусам яўрэяў Расіі і рэальным іх становішчам;

– дэмаграфічную і эканамічную структуру яўрэйскіх абшчын Расіі і яе сувязь з палітыкай улад;

– падыходы да "яўрэйскага пытання", якія існавалі сярод кіраўнікоў дзяржаўнага апарата Расійскай імперыі;

– прычыны зараджэння сіяністскага руху;

– асноўныя рысы палітычнага сіянізму;

– асаблівасці становішча яўрэйскага насельніцтва на ўсходнеславянскіх землях ў гады Першай сусветнай, грамадзянскай, польска-савецкай войнаў і ў перыяд пасляваеннага ўрэгулявання.

Магістрант павінен *умець*:

– выкарыстоўваць веды па курсу для рашэння канкрэтных педагагічных, метадычных і іншых задач;

– аналізаваць крыніцы, навуковую і навукова-папулярную літаратуру па гісторыі ўсходнееўрапейскага яўрэйства і рабіць на яе аснове самастойныя вывады;

– тлумачыць пытанні па гісторыі і культуры яўрэяў Ўсходняй Еўропы, а таксама ў выхаваўчай рабоце.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый магістрантаў:

АК-3 – быць здольным самастойна фармуляваць новыя ідэі;

АК-5 – мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем IT-тэхналогій, упраўленнем інфармацыяй і працай з рознымі відамі тэхнічных сродкаў.

Патрабаванні да сацыяльна-асабовых кампетэнцый магістрантаў:

СЛК-1 – быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння, работы ў камандзе.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый магістрантаў:

ПК-9 – асвойваць і ўкараняць у вучэбны працэс інавацыйныя адукацыйныя тэхналогіі;

ПК-10 – кіраваць навукова-даследчай работай навучэнцаў;

ПК-11 – планаваць і арганізоўваць выхаваўчую работу з навучэнцамі;

ПК-12 – ажыццяўляць маніторынг адукацыйнага працэса, дыягностыку вучэбных і выхаваўчых вынікаў;

ПК-14 – прымаць удзел у ажыццяўленні гістарычнай і гісторыка-культурнай экспертызы адпаведных праектаў, даваць кваліфікаваныя заключэнні і кансультацыі ў канкрэтных сферах гістарычнай і гісторыка-культурнай дзейнасці;

ПК-15 – прымаць аптымальныя ўпраўленчыя рашэнні.

Вывучэнне дадзенага курса звязана з вучэбнымі дысцыплінамі першай ступені вышэйшай адукацыі “Гісторыя Беларусі”, “Гісторыя новага часу”, “Гісторыя навейшага часу”, “Гісторыя Расіі і Украіны” і “Гісторыя паўднёвых і заходніх славян”. Знаёмства з матэрыялам курса дазваляе магістрантам набыць веды па гісторыі яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы і тым самым значна паглыбіць свае веды па гісторыі Ўсходняй Еўропы ў новы час і ў пачатку навейшага часу. На вывучэнне дысцыпліны на дзённым аддзяленні вучэбным планам адводзіцца 182 гадзіны (5 заліковых адзінак), з іх 50 аўдыторных гадзін, з якіх 34 прыпадае на лекцыі (з іх 8 гадзін – КСР), 16 – на семінарскія заняткі. Форма кантролю ведаў – экзамен у 1 семестры. На завочным аддзяленні на вывучэнне дысцыпліны адводзіцца 182 гадзіны (5 заліковых адзінак), з іх 12 аўдыторных гадзін, з якіх 10 гадзін адводзіцца на лекцыі, 2 гадзіны – на семінарскія заняткі. Форма кантролю ведаў – экзамен у 1 семестры.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1 Уводзіны (сутнасць праблематыкі)

Прадмет і задачы курса. Агульныя заканамернасці і асаблівасці існавання яўрэйскага народа на тэрыторыі Ўсходняй Еўропы. Месца яўрэяў у працэсе гістарычнага развіцця ўсходнееўрапейскага рэгіёна. Крыніцы па гісторыі яўрэяў Усходняй Еўропы. Усходнееўрапейскія яўрэі ў сусветнай гістарыяграфіі.

Тэма 2 Яўрэі ў I – пач. II тыс.

Патрыярхі і школы законавучэння ў Палесціне да стварэння Мішны (138-200 гг.). Яўрэі ў Палесціне і Вавілоніі ў III – V стст. Яўрэі на Ўсходзе да канца эпохі гаонаў (500-1040 гг.).

Яўрэі ў Еўропе да эпохі крыжовых паходаў (1096 г.). Яўрэйскія пагромы ў час крыжовых паходаў. Антыяўрэйскае заканадаўства ў Англіі, Францыі, Іспаніі, Партугаліі. Жыццё яўрэяў у Германіі, Багеміі, Аўстрыі, Швейцарыі. Распаўсюджванне "кабалы". "Зогар".

Яўрэі ў старажытнай Русі.

Тэма 3 Узнікненне і фарміраванне яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы

Яўрэйская абшчына Ўсходняй Еўропы: агульная характарыстыка. Гістарычныя перадумовы ўтварэння і развіцця яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы. Працэс рассялення яўрэяў у Польшчы і ВКЛ. Агульная дэмаграфічная сітуацыя ў Рэчы Паспалітай. Колькасць яўрэйскага насельніцтва на землях Рэчы Паспалітай. Перапіс 1764 г. Геаграфія рассялення яўрэяў. Канцэнтрацыя, тыпы пасяленняў. Характар рассялення яўрэяў у гарадах. Яўрэі – ашкеназы, сефарды і караімы.

Тэма 4 Прававое становішча яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчі Паспалітай)

Яўрэі Польшчы. Граматы аб прывілегіях. "Рабы скарбніцы" і "прыватныя яўрэі". Супрацоўленне падараванню яўрэям прывілегій. Нешаўскі статут 1454 г. і яўрэі. Пацвярджэнне правоў яўрэяў Сігізмундам II Аўгустам і Стэфанам Баторыям.

Яўрэі Вялікага княства Літоўскага. Хартыі 1388 – 1389 гг. яўрэям шэрагу гарадоў вялікага князя Вітаўта. Указ Аляксандра Ягелончыка 1495 г. аб выгнанні яўрэяў і караімаў з Літвы і яго адмена ў 1503 г. Росквіт літоўскага яўрэйства пры Сігізмундзе I. Уключэнне хартыі яўрэям Вітаўта ў 1-шы Літоўскі статут у 1529 г. Унясенне антыяўрэйскіх абмежаванняў у Літоўскі статут у 1566 г.

Тэма 5 Абшчыны і ваады: формы арганізацыі і кіраўніцтва

Крыніцы ўлады абшчыны. Абшчына і кагал. Судаводства і рабінскія суды._Надабшчынныя ваады: Ваад чатырох зямель і Літоўскі ваад. Дзейнасць Ваада чатырох зямель па рашэнню агульнаяўрэйскіх праблем. Аслабленне ўлады інстытутаў яўрэйскай аўтаноміі ў XVIII ст.

Тэма 6 Яўрэі ў гаспадарцы Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай)

Паняцце "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання. Асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў: крэдыт, ліхвярства, гандаль, арандатарства і г. д. Уклад яўрэяў у эканоміку Польшчы, Літвы, Беларусі і Ўкраіны.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Тэма 7 Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.

Вынішчэнне яўрэйскіх абшчын у час хмельніччыны (1648 – 1657 гг.): прадумовы, прычыны і вынікі. Адлюстраванне яўрэйскіх пагромаў у хроніках Натана Гановера, Мейера з Шчэбржэшына, Сабатая Гакогана.

Уступленне Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай у 1654 г. і новыя яўрэйскія пагромы. Лёс яўрэяў Ўкраіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.). Дапамога пацярпелым ад пагромаў.

Тэма 8 Яўрэйскае законавучэнне ў Польшчы

Характэрныя рысы ашкеназскай культуры. Першыя законавучыцелі ва Усходняй Еўропе: Якаў Полак, Шолам Шахна, Шлома Лурыя, Машэ Ісерлес. Іешывы ў Польшчы: метады навучання. Пілпул і яго крытыка. "Лашон кодэш" – мова законавучэння. Яўрэйскія кнігі і друкарства.

Тэма 9 Зараджэнне і распаўсюджванне хасідызму

Прадумовы зараджэння хасідскага руху. Падолле – радзіма хасідызму. Баал Шэм Тоў (Бешт). "Вучэнне аб цадзіку" і праблема грамадскага кіраўніцтва. Меджэбаж – цэнтр хасідызму. Рабі Дов-Бер (Магід) з Межырыча і іншыя вучні Бешта.

Распадзенне хасідызму на адгалінаванні. Хасідскія абшчыны ў Польшчы (Лежайск), Украіне (Бярдзічаве, Чарнобылі), Беларусі (Карлін, Мінск, Віцебску). Шнеўр Залман з Ляд – раданачальнік Хабаду (любавічскага хасідызму). Сапраціўленне хасідызму – мітнагдзім. Рабі Залман Эліяху бен Шлома (Віленскі Гаон).

Тэма 10 Яўрэі Рэчы Паспалітай у перыяд яе падзелаў

"Яўрэйскае пытанне" у польскай палітыцы напярэдадні ліквідацыі Рэчы Паспалітай. Планы рэформ. Палемічная літаратура па яўрэйскаму пытанню. Ст. Сташыц і М. Бутрымовіч. Яўрэі і барацьба палякаў за незалежнасць: паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі і ўдзел у ім легіёна Берэка Ёселевіча.

Тэма 11 Становішча яўрэяў у Расійскай імперыі

Дэмаграфічная сітуацыя расійскага яўрэйства. Указ 1791 г. "Мяжа асёласці". Рязмяркаванне яўрэяў па тыпам пасяленняў. Адрозненні паміж рэгіёнамі Расійскай імперыі.

Правы яўрэяў у тэорыі і на практыцы. Яўрэйскае самакіраванне ў Расіі і яго заняпад. Закон аб рэкруцкім наборы 1827 г. і кагал. Яўрэі ў расійскай арміі. Часовыя правілы 1882 г.

Тэма 12 Гаспадарчая дзейнасць яўрэяў Расійскай імперыі

Асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў. Крыніцы існавання яўрэяў. Удзельная вага яўрэяў у рамястве і прамысловасці, сферы паслуг, гандлю, асветы, аховы здароўя.

Тэма 13 Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі

Прычыны юдафобіі ў Расіі. Плыні і тэндэнцыі. Пагромы 1881-1884, 1903-1906. Удзел яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці. М. Ляскоў аб расійскіх яўрэях. Фарміраванне сіяніцкай ідэалогіі. “Пратаколы сіёнскіх мудрацоў”.

Пачатак эміграцыі яўрэяў з Расіі. Асноўныя накірункі эміграцыі.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Тэма 14 Хаскала - яўрэйскі рух асветніцтва

Узнікненне Хаскалы. Мозэс (Майсей) Мендэльсан. “Выхад з гета”. Надзеі асіміляцыі і іх правал. Іцхак Бер Левінзон (“Рыбал”) – ідэёлаг Хаскалы ў Расіі. Асаблівасці яўрэйскага Асветніцтва.

Тэма 15 Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.

Статус мовы ідыш у яўрэйскім грамадстве ў 2-й палове XIX – пачатку XX ст. З’яўленне літаратуры на мове ідыш. Характар перыядычнага друку на мове ідыш на пачатковым этапе яго развіцця. М. Ліфшыц – першы ідышыст. Класічная проза і паэзія на мове ідыш: Ш-Я. Абрамовіч (Мендэле Мойхер-Сфорым), І.Л. Перэц, С.Н. Рабіновіч (Шолам-Алейхем), Х.Н. Бялік.

Яўрэі ў расійскай навуцы, адукацыі, мастацтве.

Тэма 16 Яўрэі Польшчы ў 1914 – 1920 гг.

Яўрэі Польшчы ў 1914 – 1918 гг. Мабілізацыя польскіх яўрэяў у арміі ваюючых дзяржаў. Яўрэі Польшчы ў час нямецкай акупацыі. Адраджэнне польскай дзяржавы і яўрэі. Антысемітызм у пасляваеннай Польшчы.

Тэма 17 Яўрэі ўсходнеславянскіх краін у 1914 – пачатку 20-х гадоў XX ст.

Яўрэі Беларусі і Украіны ў час Першай сусветнай вайны. Яўрэі Расіі і Украіны ў час грамадзянскай вайны. Яўрэі Беларусі і Украіны ў час польска-савецкай вайны 1919 – 1920 гг. Дапамога міжнародных яўрэйскіх дабрачынных арганізацый пацярпелым ад ваенных дзеянняў і пагромаў яўрэям.

Савецкая ўлада і “яўрэйскае пытанне”. Яўрэі ў грамадска-палітычным і гаспадарчым жыцці савецкіх рэспублік. Роскіт новай яўрэйскай культуры і яе перспектывы ў СССР.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
ДЗЕННАЯ ФОРМА НАВУЧАННЯ

№	Назва раздзелу, тэмы, заняткаў: пералік вувучаемых пытанняў	Усяго гадзін	Колькасць аудыторных гадзін					Літаратура	Форма контролю ведаў
			Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Лабараторныя заняткі	Колькасць гадзін КСР		
1	2	3	4	5		6	7	9	10
		50	26	16			8		
1	**Уводзіны (сутнасць праблематыкі).** 1 Прадмет і задачы курса. 2 Агульныя заканамернасці і асаблівасці існавання яўрэйскага народа на тэрыторыі Ўсходняй Еўропы. 3 Месца яўрэяў у працэсе гістарычнага развіцця ўсходнееўрапейскага рэгіёна. 4 Крыніцы і навуковыя працы па гісторыі яўрэяў Усходняй Еўропы.	4	2	-	2	-	-	[1-68]	
2	**Яўрэі ў I – пач. II тыс.** 1 Яўрэі на Ўсходзе ў I тыс. да н.э. 2 Яўрэі ў Еўропе ў 2-й палове I тыс. – пачатку II тыс. 3 Яўрэйскія пагромы ў час крыжовых паходаў і антыяўрэйскае заканадаўства ў краінах Заходняй і Цэнтральнай Еўропы. 4 Яўрэі ў старажытнай Русі.	2	2	-	-	-	-	[6, 28, 59, 61]	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

3	**Узнікненне і фарміраванне яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы** 1 Яўрэйская абшчына Ўсходняй Еўропы: агульная характарыстыка. 2 Гістарычныя перадумовы ўтварэння і развіцця яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы. 3 Працэс рассялення яўрэяў у Польшчы і ВКЛ 4 Яўрэі – ашкеназы, сефарды і караімы.	4	2	-	-	-	-	[3-6, 8, 9, 15, 16, 28, 34, 49, 59, 61, 68]	
4	**Прававое становішча яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчі Паспалітай)** 1 Граматы аб прывілегіях. 2 "Рабы скарбніцы" і "прыватныя яўрэі". 3 Сапраціўленне падараванню яўрэям прывілегій. Нешаўскі статут 1454 г. і яўрэі. 4 Указ Аляксандра Ягелончыка 1495 г. аб выгнанні яўрэяў і караімаў з Літвы і яго адмена ў 1503 г. 5. Тэндэнцыі паляпшэння жыцця польскіх і лшітоўскіх яўрэяў у XVI ст.	4	2	-	2	-	-	[3-6, 8, 9, 15, 16, 28, 34, 49, 59, 61, 68]	
5	**Абшчыны і ваады: формы арганізацыі і кіраўніцтва** 1 Крыніцы ўлады абшчыны. Абшчына і кагал. 2 Судаводства і рабінскія суды. 3 Надабшчынныя ваады: Ваад чатырох зямель і Літоўскі ваад. 4 Аслабленне ўлады інстытутаў яўрэйскай аўтаноміі ў XVIII ст.	4	2	-	2	-	-	[3-6, 8, 9, 12, 15, 16, 28, 34-36, 61, 68]	
6	**Яўрэі ў гаспадарцы Польшчы (Рэчы Паспалітай)** 1 Паняцце "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання. 2 Асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў: крэдыт, ліхвярства, гандаль,	2	-	-	-	-	2	[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 56, 59, 61, 68]	Кантрольная работа

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	арандатарства і г. д. 3 Уклад яўрэяў у эканоміку Польшчы, Літвы, Беларусі і Украіны.								
7	**Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.** 1 Вынішчэнне яўрэйскіх абшчын у час хмельніччыны (1648 – 1657 гг.): прадумовы, прычыны і вынікі. 2 Уступленне Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай у 1654 г. і новыя яўрэйскія пагромы. 3 Лёс яўрэяў Украіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.). 4 Дапамога пацярпелым ад пагромаў.	4	-	-	2	-	2	[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 56, 59, 61, 68]	Кантрольная работа
8	**Яўрэйскае законавучэнне ў Польшчы** 1 Характэрныя рысы ашкеназскай культуры. 2 Першыя законавучыцелі ва Ўсходняй Еўропе. 3 Іешывы ў Польшчы: метады і мова навучання. 4 Яўрэйскія кнігі і друкарства.	2	2	-	-	-	-	[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 54, 56, 59, 61, 68]	
9	**Зараджэнне і распаўсюджванне хасідызму** 1 Узнікненне хасідскага руху. Баал Шэм Тоў (Бешт). 2 "Вучэнне аб цадзіку" і праблема грамадскага кіраўніцтва. 3 Распадзенне хасідызму на адгалінаванні. 4 Сапраціўленне хасідызму – мітнагдзім.	2	2	-	-	-	-	[3-6, 25, 28, 30, 35, 36, 49, 50, 54, 56, 68]	
10	**Яўрэі Рэчы Паспалітай у перыяд яе падзелаў** 1 "Яўрэйскае пытанне" у польскай палітыцы напярэдадні ліквідацыі Рэчы Паспалітай. Планы рэформ. 2 Палемічная літаратура па яўрэйскаму пытанню (Ст. Сташыц і М. Бутрымовіч). 3 Яўрэі і барацьба палякаў за незалежнасць:	2	2	-	-	-	-	[3-6, 20, 21, 49, 51, 55, 61, 68]	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі і ўдзел у ім легіёна Берэка Ёселевіча.								
11	**Становішча яўрэяў у Расійскай імперыі** 1 Дэмаграфічная сітуацыя расійскага яўрэйства і рязмяркаванне яўрэяў па тыпам пасяленняў. Указ 1791 г. і "мяжа асёласці". 2 Правы яўрэяў у тэорыі і на практыцы: яўрэйскае самакіраванне ў Расіі і яго заняпад.	4	2	-	2	-	-	[1, 2, 4, 5, 6, 11, 12, 14-24, 28-41, 43-46, 48-52, 53-58, 60-67]	
12	**Гаспадарчая дзейнасць яўрэяў Расійскай імперыі** 1 Крыніцы існавання яўрэяў. 2 Дзейнасць яўрэяў у рамястве і прамысловасці, сферы паслуг і гандлю. 3 Дзейнасць яўрэяў у галіне асветы і аховы здароўя.	2	2	-	-	-	-	[1, 2-6, 14-16, 28-41, 43, 48-58, 60-67]	
13	**Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі** 1 Прычыны юдафобіі ў Расіі, яе плыні і тэндэнцыі. 2 Удзел яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці. 3 Фарміраванне сіяністцкай ідэалогіі. 4 Пачатак эміграцыі яўрэяў з Расіі. Асноўныя накірункі эміграцыі.	4	-	-	2	-	2	[1, 2, 5, 6, 7, 14, 32, 37-43, 45-47, 51, 58, 60-62, 66]	Кантрольная работа
14	**Хаскала - яўрэйскі рух асветніцтва** 1 Узнікненне Хаскалы, яе мэты і характэрныя рысы. Мозэс (Майсей) Мендэльсан. 2 Надзеі асіміляцыі і іх правал. 3 Іцхак Бер Левінзон ("Рыбал") – ідэёлаг Хаскалы ў Расіі.	2	2	-	-	-	-	[1, 2, 4-6, 48, 52, 53, 55, 59, 61, 68]	
15	**Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.** 1 Статус мовы ідыш у яўрэйскім грамадстве ў	4	-	-	2	-	2	[1, 2, 4-7, 14, 26-28, 32, 35, 36, 49, 60, 61,	Кантрольная работа

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	2-й палове XIX – пачатку XX ст. 2 З’яўленне літаратуры на мове ідыш і яе характар. М. Ліфшыц – першы ідышыст. 3 Класічная проза і паэзія на мове ідыш: Ш-Я. Абрамовіча (Мендэле Мойхер-Сфорым), І.Л. Перэц, С.Н. Рабіновіч (Шолам-Алейхем), Х.Н. Бялік. 4 Яўрэі ў расійскай навуцы, адукацыі, мастацтве.							63, 65]	
16	**Яўрэі Польшчы ў 1914 – 1920 гг.** 1 Мабілізацыя польскіх яўрэяў у арміі ваюючых дзяржаў. 2 Яўрэі Польшчы ў час нямецкай акупацыі. 3 Адраджэнне польскай дзяржавы і яўрэі. Антысемітызм у пасляваеннай Польшчы.	2	2	-	-	-	-	[1, 2, 5, 13, 26, 27, 49, 61, 63, 68]	
17	**Яўрэі ўсходнеславянскіх краін у 1914 – пачатку 20-х гадоў XX ст.** 1 Яўрэі Беларусі, Украіны і Расіі ў час Першай сусветнай, грамадзянскай і польска-савецкай войнаў. 2 Дапамога міжнародных яўрэйскіх дабрачынных арганізацый яўрэям, пацярпелым ад ваенных дзеянняў і пагромаў. 3 Савецкая ўлада і “яўрэйскае пытанне”: яўрэі ў грамадска-палітычным і гаспадарчым жыцці савецкіх рэспублік, роскіт новай яўрэйскай культуры і яе перспектывы.	4	2	-	2	-	-	[2, 39, 42, 61]	
	Усяго	**50**	**26**	**-**	**16**	**-**	**8**		**Экзамен**

К.г.н., дацэнт А.М. Кротаў

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
ЗАВОЧНАЯ ФОРМА НАВУЧАННЯ

№	Назва раздзелу, тэмы, заняткаў: пералік вувучаемых пытанняў	Усяго гадзін	Колькасць аудыторных гадзін					Літаратура	Форма контролю ведаў
			Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Лабараторныя заняткі	Колькасць гадзін КСР		
1	2	3	4	5		6	7	9	10
		12	10	2			8		
1	**Уводзіны (сутнасць праблематыкі).** 1 Прадмет і задачы курса. 2 Агульныя заканамернасці і асаблівасці існавання яўрэйскага народа на тэрыторыі Ўсходняй Еўропы. 3 Месца яўрэяў у працэсе гістарычнага развіцця ўсходнееўрапейскага рэгіёна. 4 Крыніцы і навуковыя працы па гісторыі яўрэяў Усходняй Еўропы.	4	2	-	2	-	-	[1-68]	
2	**Яўрэі ў І – пач. ІІ тыс.** 1 Яўрэі на Ўсходзе ў І тыс. да н.э. 2 Яўрэі ў Еўропе ў 2-й палове І тыс. – пачатку ІІ тыс. 3 Яўрэйскія пагромы ў час крыжовых паходаў і антыяўрэйскае заканадаўства ў краінах Заходняй і Цэнтральнай Еўропы. 4 Яўрэі ў старажытнай Русі.	На самастойнае вывучэнне						[6, 28, 59, 61]	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

3	**Узнікненне і фарміраванне яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы** 1 Яўрэйская абшчына Ўсходняй Еўропы: агульная характарыстыка. 2 Гістарычныя перадумовы ўтварэння і развіцця яўрэйскай абшчыны Ўсходняй Еўропы. 3 Працэс рассялення яўрэяў у Польшчы і ВКЛ 4 Яўрэі – ашкеназы, сефарды і караімы.	2	2	-	-	-	-	[3-6, 8, 9, 15, 16, 28, 34, 49, 59, 61, 68]	
4	**Прававое становішча яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчі Паспалітай)** 1 Граматы аб прывілегіях. 2 "Рабы скарбніцы" і "прыватныя яўрэі". 3 Сапраціўленне падараванню яўрэям прывілегій. Нешаўскі статут 1454 г. і яўрэі. 4 Указ Аляксандра Ягелончыка 1495 г. аб выгнанні яўрэяў і караімаў з Літвы і яго адмена ў 1503 г. 5. Тэндэнцыі паляпшэння жыцця польскіх і лшітоўскіх яўрэяў у XVI ст.	На самастойнае вывучэнне						[3-6, 8, 9, 15, 16, 28, 34, 49, 59, 61, 68]	
5	**Абшчыны і ваады: формы арганізацыі і кіраўніцтва** 1 Крыніцы ўлады абшчыны. Абшчына і кагал. 2 Судаводства і рабінскія суды. 3 Надабшчынныя ваады: Ваад чатырох зямель і Літоўскі ваад. 4 Аслабленне ўлады інстытутаў яўрэйскай аўтаноміі ў XVIII ст.	2	2	-	-	-	-	[3-6, 8, 9, 12, 15, 16, 28, 34-36, 61, 68]	
6	**Яўрэі ў гаспадарцы Польшчы (Рэчы Паспалітай)** 1 Паняцце "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання. 2 Асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў: крэдыт, ліхвярства, гандаль,	На самастойнае вывучэнне						[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 56, 59, 61, 68]	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	арандатарства і г. д. 3 Уклад яўрэяў у эканоміку Польшчы, Літвы, Беларусі і Ўкраіны.			
7	**Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.** 1 Вынішчэнне яўрэйскіх абшчын у час хмельнiччыны (1648 – 1657 гг.): прадумовы, прычыны і вынікі. 2 Уступленне Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай у 1654 г. і новыя яўрэйскія пагромы. 3 Лёс яўрэяў Ўкраіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.). 4 Дапамога пацярпелым ад пагромаў.	На самастойнае вывучэнне	[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 56, 59, 61, 68]	
8	**Яўрэйскае законавучэнне ў Польшчы** 1 Характэрныя рысы ашкеназскай культуры. 2 Першыя законавучыцелі ва Ўсходняй Еўропе. 3 Іешывы ў Польшчы: метады і мова навучання. 4 Яўрэйскія кнігі і друкарства.	На самастойнае вывучэнне	[3-6, 8, 9, 12, 25, 28, 30, 34-36, 49, 54, 56, 59, 61, 68]	
9	**Зараджэнне і распаўсюджванне хасідызму** 1 Узнікненне хасідскага руху. Баал Шэм Тоў (Бешт). 2 "Вучэнне аб цадзіку" і праблема грамадскага кіраўніцтва. 3 Распадзенне хасідызму на адгалінаванні. 4 Сапраціўленне хасідызму – мітнагдзім.	На самастойнае вывучэнне	[3-6, 25, 28, 30, 35, 36, 49, 50, 54, 56, 68]	
10	**Яўрэі Рэчы Паспалітай у перыяд яе падзелаў** 1 "Яўрэйскае пытанне" у польскай палітыцы напярэдадні ліквідацыі Рэчы Паспалітай. Планы рэформ. 2 Палемічная літаратура па яўрэйскаму пытанню (Ст. Сташыц і М. Бутрымовіч). 3 Яўрэі і барацьба палякаў за незалежнасць:	На самастойнае вывучэнне	[3-6, 20, 21, 49, 51, 55, 61, 68]	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі і ўдзел у ім легіёна Берэка Ёселевіча.								
11	**Становішча яўрэяў у Расійскай імперыі** 1 Дэмаграфічная сітуацыя расійскага яўрэйства і рызмяркаванне яўрэяў па тыпам пасяленняў. Указ 1791 г. і "мяжа асёласці". 2 Правы яўрэяў у тэорыі і на практыцы: яўрэйскае самакіраванне ў Расіі і яго заняпад.	2	2	-	-	-	-	[1, 2, 4, 5, 6, 11, 12, 14-24, 28-41, 43-46, 48-52, 53-58, 60-67]	
12	**Гаспадарчая дзейнасць яўрэяў Расійскай імперыі** 1 Крыніцы існавання яўрэяў. 2 Дзейнасць яўрэяў у рамястве і прамысловасці, сферы паслуг і гандлю. 3 Дзейнасць яўрэяў у галіне асветы і аховы здароўя.	На самастойнае вывучэнне						[1, 2-6, 14-16, 28-41, 43, 48-58, 60-67]	
13	**Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі** 1 Прычыны юдафобіі ў Расіі, яе плыні і тэндэнцыі. 2 Удзел яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці. 3 Фарміраванне сіяністцкай ідэалогіі. 4 Пачатак эміграцыі яўрэяў з Расіі. Асноўныя накірункі эміграцыі.	2	2	-	-	-	-	[1, 2, 5, 6, 7, 14, 32, 37-43, 45-47, 51, 58, 60-62, 66]	
14	**Хаскала - яўрэйскі рух асветніцтва** 1 Узнікненне Хаскалы, яе мэты і характэрныя рысы. Мозэс (Майсей) Мендэльсан. 2 Надзеі асіміляцыі і іх правал. 3 Іцхак Бер Левінзон (“Рыбал”) – ідэёлаг Хаскалы ў Расіі.	На самастойнае вывучэнне						[1, 2, 4-6, 48, 52, 53, 55, 59, 61, 68]	
15	**Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.** 1 Статус мовы ідыш у яўрэйскім грамадстве ў	На самастойнае вывучэнне						[1, 2, 4-7, 14, 26-28, 32, 35, 36, 49, 60, 61,	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

	2-й палове XIX – пачатку XX ст. 2 З'яўленне літаратуры на мове ідыш і яе характар. М. Ліфшыц – першы ідышыст. 3 Класічная проза і паэзія на мове ідыш: Ш-Я. Абрамовіча (Мендэле Мойхер-Сфорым), І.Л. Перэц, С.Н. Рабіновіч (Шолам-Алейхем), Х.Н. Бялік. 4 Яўрэі ў расійскай навуцы, адукацыі, мастацтве.							63, 65]	
16	**Яўрэі Польшчы ў 1914 – 1920 гг.** 1 Мабілізацыя польскіх яўрэяў у арміі ваюючых дзяржаў. 2 Яўрэі Польшчы ў час нямецкай акупацыі. 3 Адраджэнне польскай дзяржавы і яўрэі. Антысемітызм у пасляваеннай Польшчы.	На самастойнае вывучэнне						[1, 2, 5, 13, 26, 27, 49, 61, 63, 68]	
17	**Яўрэі ўсходнеславянскіх краін у 1914 – пачатку 20-х гадоў XX ст.** 1 Яўрэі Беларусі, Украіны і Расіі ў час Першай сусветнай, грамадзянскай і польска-савецкай войнаў. 2 Дапамога міжнародных яўрэйскіх дабрачынных арганізацый яўрэям, пацярпелым ад ваенных дзеянняў і пагромаў. 3 Савецкая ўлада і "яўрэйскае пытанне": яўрэі ў грамадска-палітычным і гаспадарчым жыцці савецкіх рэспублік, роскіт новай яўрэйскай культуры і яе перспектывы.	На самастойнае вывучэнне						[2, 39, 42, 61]	
	Усяго	**12**	**10**	**-**	**2**	**-**	**-**		**Экзамен**

К.г.н., дацэнт А.М. Кротаў

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананню КСР па дысцыпліне “Яўрэі Ўсходняй Еўропы: гісторыя і культура”

Для самастойнага вывучэння прапануюцца наступныя тэмы:
1. Яўрэі ў гаспадарцы Польшчы (Рэчы Паспалітай)
2. Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.
3. Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі
4. Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.

Самастойнае вывучэнне названых тэм мае на мэце:

– авалодаць ведамі аб асаблівасцях гаспадарчай дзейнасці яўрэяў у Польшчы і ВКЛ (Рэчы Паспалітай); аб складанай сітуацыі, у якой яўрэі Рэчы Паспалітай аказаліся ў сярэдзіне XVII ст.; аб прычынах і выніках юдафобіі ў Расіі; аб характэрных рысах культурнага жыцця яўрэяў еўрапейскай часткі Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.

– умець інтэрпрэтаваць важнейшыя факты гісторыі яўрэяў Усходняй Еўропы ў кантэксце палітыкі дзяржаў, падданымі якіх яны з’яўляліся;

– самастойна ажыццяўляць параўнальны аналіз палітыкі польскіх і расійскіх уладаў ў адносінах да яўрэяў.

Вучэбная праграма КСР

6 Тэма “Яўрэі ў гаспадарцы Польшчы (Рэчы Паспалітай)” – 2 г.

Мэта: ахарактарызаваць асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў (крэдыт, ліхвярства, фактарства, гандаль і г. д.) і вызначыць уклад яўрэяў у эканоміку Польшчы, Літвы, Беларусі і Ўкраіны.

Віды заданняў КСР з улікам модуляў складанасці.

А) Заданні, фарміруючыя веды па вучэбнаму матэрыялу на ўзроўні пазнавання:

1. Дайце вызначэнне паняцця "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання.
2. Назавіце асноўныя кірункі гаспадарчай дзейнасці яўрэяў Польшчы (Рэчы Паспалітай).
3. Раскажыце аб укладзе яўрэяў у гаспадарку Польшчы, Літвы, Беларусі і Украіны.

Форма выканання задання – індывідуальная.
Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Б) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні аднаўлення матэрыялу:

1. Растлумачце паняцце "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання.
2. Ахарактарызуйце дзейнасць яўрэяў Польшчы (Рэчы Паспалітай) у сферы ліхвярства, крэдыту, гандлю, арандатарства (фактарства) и г.д..
3. Прааналізуйце ўклад яўрэяў у гаспадарку Польшчы, Літвы, Беларусі і Украіны.

Форма выканання задання – індывідуальная.
Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

В) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:

1) Растлумачце паняцце "яўрэй" з сацыяльна-эканамічнага пункту гледжання.

2) Растлумачце прычыны спецыялізацыі яўрэяў Польшчы (Рэчы Паспалітай) у сферы ліхвярства, крэдыту, гандлю, арандатарства (фактарства) и г.д..

3) Пакажыце роль яўрэяў у развіцці гаспадаркі Польшчы, Літвы, Беларусі і Ўкраіны.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Вучэбна-метадычнае забеспячэнне:

1. Вучэбныя дапаможнікі, манаграфіі, артыкулы:

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.1-2. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 331 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.3-4. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.5-6. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Дубнов, С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

Акты Виленской археографической комиссии: В 39 т. Т.28. Акты о евреях. – Вильно: Тип. "Русский почин", 1901. – 496 с.

Акты Виленской археографической комиссии: в 39 т. Т.29. Акты о евреях. –Вильно: Типография А. Г. Сыркина, 1902. – 539 с.

Еврейские хроники XVII столетия. Эпоха «хмельничины». – М. – Иерусалим: Гешарим, 1997. – 288 с.

Бядуля, З. Жыды на Беларусі*:* Бытавыя штрыхі / З. Бядуля. – Мн.: Друкарня Я.А. Грынблята, 1918. – 32 с.

Евреи. По страницам истории / Сост. С.Асиновский, Э.Иоффе. – Минск: ООО "Завигар", 1997. – 320 с.

Ермолович, А. Евреи в Беларуси / А. Ермоловіч // Несси. – 1994. – № 31. – С. 19 – 21.

Іофе Э. Калі і чаму з’явіліся яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Пачатковая школа. – 1996. – №12. – С. 58-60.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №1. – С. 43-51.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №3. – С. 56-67.

Рогачевская, Е. Славяне и их евреи / Е. Рогачевская // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1993. – № 3. – С. 289 – 293.

Сосіс І. Яўрэі на Беларусі: Сацыяльныя адносіны / І. Сосіс // Спадчына. – 1992. – № 2. – С.75 – 81.

Сэмюэлс, Р. По тропам еврейской истории / Р. Сэмюэлс. – М.: Библиотека-Алия, Арт-Бизнес-Центр, 1993. – 367 с.

Фаст, Г. Евреи. История народа / Г. Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.

Zbikowski, A. Zydzi / A. Zbikowski. – Wrocław: Wyd. Dolnośląskie, 1997. – 313 s.

2. Нагляднасць – гістарычная карта.

7 Тэма “Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.” – 2 г.

Мэта: 1) ахарактарызаваць становішча, у якім апынуліся яўрэі Рэчы Паспалітай у час хмельніччыны (1648 – 1657 гг., выявіць прычыны яўрэйскіх пагромаў і іх вынікі; 2) вызначыць

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

прычыны ўступлення Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай у 1654 г. і прааналізаць новыя яўрэйскія пагромы; 3) ахарактарызаваць лёс яўрэяў Украіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.); 4) прааналізаваць асаблівасці дапамогі пацярпелым ад пагромаў.

Віды заданняў КСР з улікам модуляў складанасці.

А) Заданні, фарміруючыя веды па вучэбнаму матэрыялу на ўзроўні пазнавання:

1. Назавіце прычыны і вынікі яўрэйскіх пагромаў у час хмельніччыны (1648 – 1657 гг.).
2. Адзначце змены, якія адбыліся ў сітуацыі ва Ўсходняй Беларусі пасля ўступлення Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай, і як яны адлюстраваліся на стане мясцовага яўрэйства.
3. Раскажыце аб лёсе яўрэяў Украіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.).
4. Назавіце формы дапамогі пацярпелым ад пагромаў.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Б) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні аднаўлення матэрыялу:

1. Прааналізуйце прычыны вынішчэння яўрэйскіх абшчын у час хмельніччыны і наступныя яго вынікі.
2. Адзначце характар стаўлення да яўрэяў расійскіх ваенных уладаў пасля ўступлення Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай у 1654 г.
3. Прааналізуйце лёс яўрэяў Украіны і Беларусі ў час “Руіны” (1657 – 1687 гг.).
4. Ахарактарызуйце спосабы дапамогі пацярпелым ад пагромаў.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

В) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:

1. Растлумачце, як былі звязаны яўрэйскія пагромы ў Украіне ў час хмельніччыны (1648 – 1657 гг.) з папярэдняй палітыкай польскіх ўладаў.
2. Пакажыце, якія змены ў стане беларускіх яўрэяў адбыліся пасля ўступлення Расіі ў вайну з Рэччу Паспалітай ў 1654 г.
3. Растлумачце вынікі яўрэйскіх пагромаў у Руіны (1657 – 1687 гг.) і пакажыце іх уплыў на далейшы стан украінскага і беларускага яўрэйства.
4. Ахарактарызуйце спосабы дапамогі пацярпелым ад пагромаў.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Вучэбна-метадычнае забеспячэнне:

1. Вучэбныя дапаможнікі, манаграфіі, артыкулы:

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.1-2. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 331 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.3-4. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.5-6. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Дубнов, С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Акты Виленской археографической комиссии: В 39 т. Т.28. Акты о евреях. – Вильно: Тип. "Русский почин", 1901. – 496 с.

Акты Виленской археографической комиссии: в 39 т. Т.29. Акты о евреях. –Вильно: Типография А. Г. Сыркина, 1902. – 539 с.

Еврейские хроники XVII столетия. Эпоха «хмельничины». – М. – Иерусалим: Гешарим, 1997. – 288 с.

Бядуля, З. Жыды на Беларусі: Бытавыя штрыхі / З. Бядуля. – Мн.: Друкарня Я.А. Грынблята, 1918. – 32 с.

Евреи. По страницам истории / Сост. С.Асиновский, Э.Иоффе. – Минск: ООО "Завигар", 1997. – 320 с.

Ермолович, А. Евреи в Беларуси / А. Ермоловіч // Несси. – 1994. – № 31. – С. 19 – 21.

Іофе Э. Калі і чаму з'явіліся яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Пачатковая школа. – 1996. – №12. – С. 58-60.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №1. – С. 43-51.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №3. – С. 56-67.

Рогачевская, Е. Славяне и их евреи / Е. Рогачевская // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1993. – № 3. – С. 289 – 293.

Сосіс І. Яўрэі на Беларусі: Сацыяльныя адносіны / І. Сосіс // Спадчына. – 1992. – № 2. – С.75 – 81.

Фаст, Г. Евреи. История народа / Г. Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.

Zbikowski, A. Zydzi / A. Zbikowski. – Wrocław: Wyd. Dolnośląskie, 1997. – 313 s.

2. Нагляднасць – гістарычная карта.

13 Тэма "Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі" – 2 г.

Мэта: 1) ахарактарызаваць прычыны ўзнікнення юдафобіі ў Расіі, яе прычыны і вынікі; 2) праанализаваць удзел яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці Расіі; 3) паказаць абставіны фарміравання сіяніцкай ідэалогіі і ахарактарызаваць яе сутнасць; 4) выявіць прычыны эміграцыі яўрэяў з Расіі, паказаць яе прычыны і вынікі.

Віды заданняў КСР з улікам модуляў складанасці.

А) Заданні, фарміруючыя веды па вучэбнаму матэрыялу на ўзроўні пазнавання:

1. Назавіце прычыны ўзнікнення юдафобіі ў Расіі.
2. Раскажыце аб удзеле яўрэяў ў палітычным і грамадскім жыцці Расійскай імперыі.
3. Дайце вызначэнне сіянізму і назавіце прычыны фарміравання сіяніцкай ідэалогіі.
4. Раскажыце аб пачатку эміграцыі яўрэяў з Расіі і назавіце асноўныя яе накірункі.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Б) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні аднаўлення матэрыялу:

1. Пакажыце прычыны ўзнікнення юдафобіі ў Расіі, яе плыні і тэндэнцыі.
2. Вызначце асноўныя кірункі ўдзелу яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці Расійскай імперыі.
3. Пакажыце, чым абумоўлена было фарміраванне сіяніцкай ідэалогіі ў яўрэйскім асяроддзі.
4. Зрабіце нарыс аб пачатковай фазе эміграцыі яўрэяў з Расіі і адзначце асноўныя яе накірункі.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Форма выканання задання – індывідуальная.
Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

В) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:
1. Растлумачце прычыны ўзнікнення юдафобіі ў Расіі і ахарактарызуйце яе плыні і тэндэнцыі.
2. Ахарактарызуйце ўдзел яўрэяў у палітычным і грамадскім жыцці Расійскай імперыі.
3. Прааналізуйце прычыны фарміравання сіяністцкай ідэалогіі ў яўрэйскім асяроддзі.
4. Праілюструйце пачатак эміграцыі яўрэяў з Расіі, растлумачце яе асноўныя накірункі.

Форма выканання задання – індывідуальная.
Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Вучэбна-метадычнае забеспячэнне:
1. Вучэбныя дапаможнікі, манаграфіі, артыкулы:

Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т 1. / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1925. – 238 с.;

Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т.2 / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1927. – 328 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.5-6. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Дубнов, С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

Ахад-Гаам. Избранные статьи. Изд. 2-е / Ахад-Гаам / Перевод с еврейского и предисловие Х. Гринберга. – Пг.: 1918. – 112 с.

Лесков, Н. С. Евреи в России. Несколько замечаний по еврейскому вопросу / Н. С. Лесков. – Пг. : Государственное издательство, 1919. – 96 с.

Иванов, А. "Еврейский вопрос" и высшее образование в России (конец XIX -начало XX в.) / А. Иванов // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1994. – № 1(5). – С. 35-51.

Міхедзька, В.А. Гомельскі пагром 1906 г. / В.А. Міхедзька // Гомельшчына: старонкі мінулага. – Гомель, 1996. – Вып. II – С. 70 – 78.

Клиер, Дж. Д. Россия собирает своих евреев. Происхождение еврейского вопроса в России: 1772–1825 / Дж.Д. Клиер. – Иерусалим – М: Гешарим – Мосты культуры, 2000. – 352 с.

Ледат, Г. Антисемитизм и антисемиты: Вопросы и ответы / Г. Ледат. – Л.: Прибой, 1929. – 66 с.

Лёзов, С. «Еврейский вопрос» в русской интеллектуальной жизни (1885-1995) / С. Лёзов // Знамя. – 1996. – № 9. – С. 182 – 187.

Ліпецкі, Э. Бунд (Усеагульны яўрэйскі рабочы саюз у Расіі і Польшчы) / Э. Ліпецкі // Беларуская мінуўшчына. – 1996. – № 3. – С. 11 – 13.

Монархия погибла, а антисемитизм остался. Документы Информационного отдела ОГПУ 1920-х годов. / Публ. Н.Тепцова // Неизвестная Россия. XX век. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 324 – 360.

Нисселович, Л. Н. Еврейский вопрос в 3-ей Государственной думе: Отчет члена Гос. Думы А.Н. Нисселовича / Л.Н. Нисселович. – СПб : Тип. Ц. Крайз, 1908. – 43 с.

Перец, И.Л. Избранное / И.Л. Перец. – М.: Госуд. изд. худож. лит-ры СССР, 1962. – 466 с.

Пулькин, М.В. Правовой статус российских евреев в XIX–начале XX века (российская историография) [Электронный ресурс] / М.В. Пулькин // Политика, государство и право. 2014. № 2. – Режим доступа: http://politika.snauka.ru/2014/02/1234.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

Пэн, С. Первый Всемирный конгресс сионистов в Базеле (полный отчет) / С. Пэн. – Одесса, Изд. Шермана. 1897. – 55 с.

Салтыков-Щедрин, М. Е. Еврейский вопрос / М. Е. Салтыков-Щедрин. – Варшава: Изд-во «Правда», Типография Петра Ляскауэра и К°, 1906. – 16 с.

Субботин, А. П. Настоящее положение еврейского вопроса / А. П. Субботин. – Варшава: Изд-во Правда, Типография Петра Ляскауэра и К-ом, 1906. – 16 с.

Тенеромо, И. Л. Н. Толстой о евреях / И. Тенеромо. – Изд. 3-е, дополненное с предисловием О. Я. Пергамента. – СПб.: Типография В. Андерсона и Г. Лойцянского, 1907. – 91с.

Фаст, Г. Евреи. История народа / Г. Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.

Форнберг, К. (Розенберг, И. Х.). Еврейская эмиграция*:* Опыт статистического исследования / К. Форнберг (И.Х. Розенберг). – Киев*:* Л.А. Лев, 1908. – 94 с.

Шолам-Алейхем. Тэўе-малочнік: аповесці, апавяданні, юнацкі раман / Шолам-Алейхем. – Мінск: Маст. літ-ра, 1992. – 510 с.

2. Нагляднасць – гістарычная карта.

15 Тэма “Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.” – 2 г.

Мэта; 1) акрэсліць статус мовы ідыш у яўрэйскім грамадстве ў 2-й палове XIX – пачатку XX ст.; 2) ахарактарызаваць працэс з’яўлення літаратуры на мове ідыш і вызначыць яе характар і асноўныя жанры; 3) прааналізаваць уклад яўрэяў у развіццё расійскай навукі, адукацыі, мастацтва.

Віды заданняў КСР з улікам модуляў складанасці.

А) Заданні, фарміруючыя веды па вучэбнаму матэрыялу на ўзроўні пазнавання:

1. Назавіце асноўную гутарковую мову яўрэяў Расійскай імперыі і яе ролю ў іх жыцці.
2. Раскажыце аб з’яўленне літаратуры на мове ідыш і аб яе характары.
3. Пералічыце асноўныя творы Ш-Я. Абрамовіча (Мендэле Мойхер-Сфорыма), І.Л. Перэца, С.Н. Рабіновіча (Шолам-Алейхема), Х.Н. Бяліка.
4. Раскажыце аб укладзе яўрэяў у развіццё расійскай навукі, адукацыі, мастацтва.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Б) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні аднаўлення матэрыялу:

1. Вызначце статус мовы ідыш у яўрэйскім грамадстве ў 2-й палове XIX – пачатку XX ст.
2. Прааналізуйце з’яўленне літаратуры на мове ідыш а таксама ўклад М. Ліфшыца ў гэту справу, вызначыце яе характар.
3. Ахарактарызуйце асноўныя творы Ш-Я. Абрамовіча (Мендэле Мойхер-Сфорыма), І.Л. Перэца, С.Н. Рабіновіча (Шолам-Алейхема), Х.Н. Бяліка.
4. Прааналізуйце уклад яўрэяў у развіццё расійскай навукі, адукацыі, мастацтва.

Форма выканання задання – індывідуальная.

Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

В) Заданні, фарміруючыя кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:

1. Растлумачце рост значэння мовы ідыш у асяроддзі расійскіх яўрэяў ў 2-й палове XIX – пачатку XX ст.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

2. Растлумачце прычыны з’яўлення літаратуры на мове ідыш, яе характар, а таксама ўклад М. Ліфшыца ў яе з’яўленне.

3. Пакажыце асаблівасці класічнай прозы і паэзіі на мове ідыш на прыкладзе твораў Ш-Я. Абрамовіча (Мендэле Мойхер-Сфорыма), І.Л. Перэца, С.Н. Рабіновіча (Шолам-Алейхема), Х.Н. Бяліка.

4. Ахарактарызуйце уклад яўрэяў у развіццё расійскай навукі, адукацыі, мастацтва.

Форма выканання задання – індывідуальная.
Форма кантролю выканання заданняў – пісьмовая работа.

Вучэбна-метадычнае забеспячэнне:

1. Вучэбныя дапаможнікі, манаграфіі, артыкулы:

Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т 1. / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1925. – 238 с.;

Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т.2 / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1927. – 328 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.3-4. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.5-6. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

Дубнов, С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

Ахад-Гаам. Избранные статьи. Изд. 2-е / Ахад-Гаам / Перевод с еврейского и предисловие Х. Гринберга. – Пг.: 1918. – 112 с.

Лесков, Н. С. Евреи в России. Несколько замечаний по еврейскому вопросу / Н. С. Лесков. – Пг. : Государственное издательство, 1919. – 96 с.

Бялик, Х.Н. Песни и поэмы / Х.Н. Бялик. – СПб.: ЭЗРО, 1995. – 203 с.

Бялик Х.Н. Песни и поэмы / Х.Н. Бялик. – Берлин, С. Д. Зальцман, 1922. – 220 с.

Евреи. По страницам истории / Сост. С.Асиновский, Э.Иоффе. – Минск: ООО "Завигар", 1997. – 320 с.

Иванов, А. "Еврейский вопрос" и высшее образование в России (конец XIX -начало XX в.) / А. Иванов // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1994. – № 1(5). – С. 35-51.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №1. – С. 43-51.

Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №3. – С. 56-67.

Рогачевская, Е. Славяне и их евреи / Е. Рогачевская // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1993. – № 3. – С. 289 – 293.

Тенеромо, И. Л. Н. Толстой о евреях / И. Тенеромо. – Изд. 3-е, дополненное с предисловием О. Я. Пергамента. – СПб.: Типография В. Андерсона и Г. Лойцянского, 1907. – 91с.

Фаст, Г. Евреи. История народа / Г. Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.

Харрис, Д. Евреи и мир / Д. Харрис. – New York: Liberty Publishing House, 1989. – 451 с.

Шолам-Алейхем. Тэўе-малочнік: аповесці, апавяданні, юнацкі раман / Шолам-Алейхем. – Мінск: Маст. літ-ра, 1992. – 510 с.

2. Нагляднасць – гістарычная карта.

Прыкладны пералік тэм практычных заняткаў

1 Уводзіны (сутнасць праблематыкі).

2 Прававое становішча яўрэяў Польшчы і ВКЛ (Рэчі Паспалітай).

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

3 Абшчыны і ваады: формы арганізацыі і кіраўніцтва.
4 Яўрэі Рэчы Паспалітай ў сярэдзіне XVII ст.
5 Становішча яўрэяў у Расійскай імперыі.
6 Юдафобія ў Расіі, яе прычыны і вынікі.
7 Культурнае жыццё яўрэяў Расійскай імперыі ў 2-й палове XIX – першай чвэрці XX ст.
8 Яўрэі ўсходнеславянскіх краін у 1914 – пачатку 20-х гадоў XX ст.

Рэкамендуемыя формы кантролю

1. Кантрольныя работы.

МНЫ

РЭКАМЕНДУЕМАЯ ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1 Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т 1. / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1925. – 238 с.;

2 Гессен, Ю.И. История еврейского народа в России: в 2 т. Т.2 / Ю.И. Гессен. – Л.: Типография кооперативного общества, 1927. – 328 с.

3 Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.1-2. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 331 с.

4 Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.3-4. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

5 Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы: В 6 ч. Ч.5-6. – Тель-Авив: Изд. Открытого ун-та, 1995. – 308 с.

6 Дубнов, С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 576 с.

7 Ахад-Гаам. Избранные статьи. Изд. 2-е / Ахад-Гаам / Перевод с еврейского и предисловие Х. Гринберга. – Пг.: 1918. – 112 с.

8 Акты Виленской археографической комиссии: В 39 т. Т.28. Акты о евреях. – Вильно: Тип. "Русский почин", 1901. – 496 с.

9 Акты Виленской археографической комиссии: в 39 т. Т.29. Акты о евреях. –Вильно: Типография А. Г. Сыркина, 1902. – 539 с.

10 Высочайше утверждённое Положение № 8054 о Евреях от 13 апреля 1835 г. // Полное собрание законов Российской империи. – Изд. 2-е. – Спб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1836. – Т.X. – Отд. I. – С. 308-323.

11 Высочайше утверждённое положение № 18546 о подчинении Евреев в городах и уездах общему управлению с уничтожением Еврейских кагалов от 19 декабря 1844 г. // Полн. собр. законов Рос. империи. Изд. 2-е. – СПб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1844. – Т. XIX. Отд. 1-е. – С. 887-890.

12 Еврейские хроники XVII столетия. Эпоха «хмельничины». – М. – Иерусалим: Гешарим, 1997. – 288 с.

13 Жаботинский, В. К вопросу о нашей политической платформе / В. Жаботинский. – Киев, 1906. Киев : Издание Г. З. Злотопольского, 1906 (Электро-печатня бр. Б. и Г. Каплун). – 51 с.

14 Лесков, Н. С. Евреи в России. Несколько замечаний по еврейскому вопросу / Н. С. Лесков. – Пг. : Государственное издательство, 1919. – 96 с.

15 Русско-еврейский архив. Документы и материалы для истории евреев в России / Собр. и изд. С.А. Бершадский: В 3 т. – Т.1. Документы и регесты к истории литовских евреев (1388-1550). – Спб.: Общество распростр. просвещ. между евреями в России, 1882-1903. 1882. – 337 с.

16 Русско-еврейский архив. Документы и материалы для истории евреев в России / Собр. и изд. С.А. Бершадский: В 3 т. – Т.2. Документы и регесты к истории литовских евреев (1550-1569). – СПб.: Общество распростр. просвещ. между евреями в России, 1882. – 259 с.

17 Русско-еврейский архив. Документы и материалы для истории евреев в России / Собр. и изд. С.А. Бершадский: В 3 т. – Т.3. Документы СПб.: к истории польских и литовских евреев (1364-1569). – СПб.: Общество распростр. просвещ. между евреями в России, 1903. – 260 с.

18 Указ Именной, состоявшийся в Верховном Тайном Совете 26 апреля 1727 года. О высылке Жидов из России и наблюдении, дабы они не вывозили с собою золотых и серебряных Российских денег // Полное собрание законов Российской империи. Собр. 1-е. – Том VII. 1723 – 1727. – СПб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1830. – С. 728.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

19 Указ Именной 2 декабря 1742 года. О высылке как из Великороссийских, так и из Малороссийских городов, сел и деревень, всех Жидов, какого бы кто звания и достоинства ни был, со всем их имением за границу и о невпускании оных на будущее время в Россию, кроме желающих принять Христианскую веру Греческого вероисповедания // Полное собрание законов Российской империи. Собр. 1-е. – Т. XI. 1740 – 1743. – СПб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1830. – С. 727 – 728.

20 Указ Именной №17006, данный Сенату. О предоставлении Евреям прав гражданства в Екатеринославском наместничестве и Таврической области от 23 декабря 1791 г. // Полное собрание законов Российской империи. – Изд. 1. – СПб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1830. – Т.XXIII. 1789 – 1799. – С.287.

21 Указ Именной №17224 от 23 июня 1794 г. О сборе с евреев, записавшихся по городам в мещанство и купечество, установленных податей вдвое противу положенных с мещан и купцов христианского закона разных исповеданий // Полное собрание законов Российской империи. – Собр. 1-е. – Спб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1830. – Т.XXIII. 1789 – 1799. – С. 552.

22 Указ № 215479 декабря 1804 г. О устройстве евреев // Полное собрание законов Российской империи. – Собр. 1-е. – Спб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1830. 1804 – 1805. – Т.XXVIII. – С. 731 – 737.

23 Положение о подчинении Евреев в городах и уездах общему управлению, с уничтожением Еврейских кагалов [Електронний ресурс] // Полное собрание законов Российской империи. Собрание второе. – Том XIX. Отд. 1-е. 1844. – СПб.: Тип. II Отд. Собст. Е. И. В. канц., 1845. – С. 887 – 890.

Дадатковая

24 Бруцкус, Б.Д. Профессиональный состав еврейского населения России : По материалам первой всеобщей переписи населения, произведенной 28 января 1897 года / Б.Д. Бруцкус. – СПб.: Тип. "Север", 1908. – 80 с.

25 Бядуля, З. Жыды на Беларусі: Бытавыя штрыхі / З. Бядуля. – Мн.: Друкарня Я.А. Грынблята, 1918. – 32 с.

26 Бялик, Х.Н. Песни и поэмы / Х.Н. Бялик. – СПб.: ЭЗРО, 1995. – 203 с.

27 Бялик Х.Н. Песни и поэмы / Х.Н. Бялик. – Берлин, С. Д. Зальцман, 1922. – 220 с.

28 Евреи. По страницам истории / Сост. С.Асиновский, Э.Иоффе. – Минск: ООО "Завигар", 1997. – 320 с.

29 Евреи, классовая борьба и погромы. – Пг.: Изд-во Петроградского Совдепа, 1918. – 16 с.

30 Ермолович, А. Евреи в Беларуси / А. Ермоловіч // Несси. – 1994. – № 31. – С. 19 – 21.

31 Земцов, М. Е. Еврейские крестьяне: Крат. очерк экон. положения евреев-земледельцев Екатеринослав. губ. / М.Е. Земцов. – СПб.: Электропеч. Я. Левенштейн, 1908. – 113 с.

32 Иванов, А. "Еврейский вопрос" и высшее образование в России (конец XIX -начало XX в.) / А. Иванов // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1994. – № 1(5). – С. 35-51.

33 Иоффе Э. Во многом общая судьба / Э. Иоффе // Згода. – 1994. – №7 – 8. – С. 8.

34 Іофе Э. Калі і чаму з’явіліся яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Пачатковая школа. – 1996. – №12. – С. 58-60.

35 Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996.–№1. – С. 43-51.

36 Іофе Э. Яўрэі на Беларусі / Э. Іофе // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996.–№3. – С. 56-67.

37 Міхедзька, В.А. Гомельскі пагром 1906 г. / В.А. Міхедзька // Гомельшчына: старонкі мінулага. – Гомель, 1996. – Вып. II – С. 70 – 78.

38 Клиер, Дж. Д. Россия собирает своих евреев. Происхождение еврейского вопроса в России: 1772–1825 / Дж.Д. Клиер. – Иерусалим – М: Гешарим – Мосты культуры, 2000. – 352 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

39 Ледат, Г. Антисемитизм и антисемиты: Вопросы и ответы / Г. Ледат. – Л.: Прибой, 1929. – 66 с.

40 Лёзов, С. «Еврейский вопрос» в русской интеллектуальной жизни (1885-1995) / С. Лёзов // Знамя. – 1996. – № 9. – С. 182 – 187.

41 Ліпецкі, Э. Бунд (Усеагульны яўрэйскі рабочы саюз у Расіі і Польшчы) / Э. Ліпецкі // Беларуская мінуўшчына. – 1996. – № 3. – С. 11 – 13.

42 Монархия погибла, а антисемитизм остался. Документы Информационного отдела ОГПУ 1920-х годов. / Публ. Н.Тепцова // Неизвестная Россия. XX век. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 324 – 360.

43 Нисселович, Л. Н. Еврейский вопрос в 3-ей Государственной думе: Отчет члена Гос. Думы А.Н. Нисселовича / Л.Н. Нисселович. – СПб : Тип. Ц. Крайз, 1908. – 43 с.

44 Оршанский, И. Г. Евреи в России. Очерки экономического и общественного быта русских евреев / И. Г. Оршанский. – СПб.: Типография О. И. Бакста, 1877. – 439 с.

45 Перец, И.Л. Избранное / И.Л. Перец. – М.: Госуд. изд. худож. лит-ры СССР, 1962. – 466 с.

46 Пулькин, М.В. Правовой статус российских евреев в XIX–начале XX века (российская историография) [Электронный ресурс] / М.В. Пулькин // Политика, государство и право. 2014. № 2. – Режим доступа: http://politika.snauka.ru/2014/02/1234.

47 Пэн, С. Первый Всемирный конгресс сионистов в Базеле (полный отчет) / С. Пэн. – Одесса, Изд. Шермана. 1897. – 55 с.

48 Рибак, О. Єврейський просвітницький рух Гаскала та хасидизм в Російській імперії в другій половині XIX ст. / О. Рибак // Одиннадцатые запорожские еврейские чтения. 17 – 18 мая 2007 г. / Запорожский национальный университет, Запорожское городское отделение общества «Украина – Израиль». – Запорожье, 2007. – С. 31 – 36.

49 Рогачевская, Е. Славяне и их евреи / Е. Рогачевская // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1993. – № 3. – С. 289 – 293.

50 Ромбах, С. Из быта еврейских ремесленников в 1-й половине XIX в. (в губерниях, отошедших к России в результате разделов Польши) / С. Ромбах // Труд в России, 1924. – Кн.2. – С. 93 – 100.

51 Салтыков-Щедрин, М. Е. Еврейский вопрос / М. Е. Салтыков-Щедрин. – Варшава: Изд-во «Правда», Типография Петра Ляскауэра и К°, 1906. – 16 с.

52 Селянинов, А. Евреи в России / А. Селянинов. – М.: Витязь, 1995. – 144 с.

53 Синельников, А. Сионизм как национальная идея и социальная утопия / А. Синельников // Российский сионизм: история и культура. Материалы научной конференции / Ред. коллегия: О. Будницкий, Р. Капланов, А. Локшин, В. Мочалова, Д. Рубина. – М.: СЭФЕР, 2002. – С.28 – 51.

54 Скир, А. Еврейская духовная культура в Беларуси: историко-литературный очерк / А. Скир. – Минск : Мастацкая літаратура, 1995. – 144 с.

55 Сосіс, І. Сацыяльны і культурны стан яўрэяў у Літве і Беларусі перад эпохай падзелаў Рэчы Паспалітай / І. Сосіс // Наш край. – 1996. – № 4 – 5. – С. 14 – 19.

56 Сосіс І. Яўрэі на Беларусі: Сацыяльныя адносіны / І. Сосіс // Спадчына. – 1992. – № 2. – С.75 – 81.

57 Стоклицкая-Терешкович, В. Евреи в России при Петре Великом и его ближайших преемниках / Публикация А. Зельцера и Г. Казовского // Вестник Еврейского университета в Москве. – 1994. – № 1(5). – С. 172 – 214.

58 Субботин, А. П. Настоящее положение еврейского вопроса / А. П. Субботин. – Варшава: Изд-во Правда, Типография Петра Ляскауэра и К-ом, 1906. – 16 с.

59 Сэмюэлс, Р. По тропам еврейской истории / Р. Сэмюэлс. – М.: Библиотека-Алия, Арт-Бизнес-Центр, 1993. – 367 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

60 Тенеромо, И. Л. Н. Толстой о евреях / И. Тенеромо. – Изд. 3-е, дополненное с предисловием О. Я. Пергамента. – СПб.: Типография В. Андерсона и Г. Лойцянского, 1907. – 91с.

61 Фаст, Г. Евреи. История народа / Г. Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.

62 Форнберг, К. (Розенберг, И. Х.). Еврейская эмиграция: Опыт статистического исследования / К. Форнберг (И.Х. Розенберг). – Киев: Л.А. Лев, 1908. – 94 с.

63 Харрис, Д. Евреи и мир / Д. Харрис. – New York: Liberty Publishing House, 1989. – 451 с.

64 Хорош, И. По промышленной черте оседлости. (Путевые наброски). Производство сельскохозяйственных машин в Северо-Западном крае / И. Хорош // Восход. – 1901. – № 11 – 12. – С. 45 – 64.

65 Шолам-Алейхем. Тэўе-малочнік: аповесці, апавяданні, юнацкі раман / Шолам-Алейхем. – Мінск: Маст. літ-ра, 1992. – 510 с.

66 Юдицкий, А.Д. Еврейская буржуазия и еврейские рабочие в текстильной промышленности 1 половины XIX в. // Исторический сборник. – 1935. – № 4. – С. 108 – 139.

67 Яцкевіч, Й. Думская тактыка Бунда ў Беларусі (1906-1910 гг.) / Й. Яцкевіч // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997, № 3. – С. 13 – 19.

68 Zbikowski, A. Zydzi / A. Zbikowski. – Wrocław: Wyd. Dolnośląskie, 1997. – 313 s.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ СПЕЦКУРСА “ЯЎРЭІ ЎСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ: ГІСТОРЫЯ І КУЛЬТУРА” З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ 1-21 80 15 УСЕАГУЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)
Гісторыя Беларусі	гісторыі Беларусі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Этналогія	гісторыі Беларусі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя старажытнага свету	усеагульнай гісторыі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя сярэдніх вякоў	усеагульнай гісторыі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя новага часу	усеагульнай гісторыі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя навейшага часу	усеагульнай гісторыі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя паўднёвых і заходніх славян	усеагульнай гісторыі	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018
Гісторыя Расіі і Украіны	Гісторыі славян і СГД	няма	пр. № 10 ад 18.04.2018

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ